

Sygn. akt III Ca 953/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Hupa-Dębska

Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędzia SR (del.) Roman Troll

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu w dniu 1 kwietnia 2015 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa T. K.

przeciwko (...) w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 6 marca 2014 r., sygn. akt II C 89/11

oddala apelację.

SSR (del.) Roman Troll SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Krystyna Hadryś

Sygn. akt III Ca 953/14

UZASADNIENIE

Powódka T. K. domagała się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości- bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 5 października 2010 r. wystawionego przez (...) w W. oraz zasądzenia na jej rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powódka wskazała, iż na zasadzie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 82 k.c. kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego bankowym tytułem egzekucyjnym, albowiem w dacie zawierania umowy z pozwanym bankiem- to jest w dniu 9 października 2008 r. powódka znajdowała się z powodu choroby psychicznej w stanie wyłączającym świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Powódka wskazała, iż postanowieniem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 19 listopada 2010 r. została całkowicie ubezwłasnowolniona, a psychiatrycznie leczy się już od wielu lat. Powódka była wielokrotnie hospitalizowana w Szpitalu (...) w T., jak również leczyła się w Poradni Z. Psychicznego (...) w G..

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, wskazując iż powódka nie udowodniła, iż faktycznie w dacie zawierania z pozwanym umowy kredytu konsolidacyjnego, czyli w dniu 8 października 2008 r. była w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji. Do pozwu załączono bowiem jedynie dokumenty wskazujące, iż powódka była hospitalizowana w 1991 r., a następnie dopiero w 2009 r. W

dokumentacji z leczenia powódki z 2008 r. nie zwarto w ogóle zapisów o jej schorzeniu psychiatrycznym. Ponadto pozwany wskazał, iż powódka została ubezwłasnowolniona w 2011 r., już po zawarciu umowy, a jej działanie, czyli podjęcie częściowej spłaty zobowiązania oraz przeznaczenie otrzymanego kredytu- na restrukturyzację zadłużenia z tytułu dwóch innych kredytów wskazuje, iż powódka działała ze świadomością i rozeznaniem sytuacji. Zdawała sobie bowiem sprawę, że zawarcie kredytu konsolidacyjnego wydłużającego okres spłaty ułatwi jej spłatę bieżących rat, ponadto miała świadomość, iż zobligowana jest do dokonywania ratałnych spłat zaciągniętego kredytu, przynajmniej w początkowym okresie.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo; zasądził od powódki na rzecz pozwanej kwotę 28,34 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Gliwicach kwotę 62,72 zł tytułem zwrotu kosztów procesu tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 8 października 2008 r. powódka T. K. zawarła z (...) we W. (obecnie (...) w W.) umowę konsolidacyjnego kredytu gotówkowego nr (...) na kwotę 18.401,44 zł. Termin zwrotu wskazanej kwoty został ustalony przez strony najpóźniej na dzień 15 października 2015 r. Strony ustaliły, iż powódka dokonywać będzie spłat zobowiązania w miesięcznych ratach do dnia 15-tego każdego miesiąca, w wysokości 408,63 zł. W dniu 5 października 2010 r. (...) w W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny o numerze (...), któremu Sąd Rejonowy w Gliwicach, postanowieniem z dnia 14 marca 2011 r. w wydanym w sprawie o sygn. akt II Co 10813/10 nadał klauzulę wykonalności.

Powódka dokonała częściowej spłaty zobowiązania, poprzez wpłaty dokonywane na rachunek bankowy pozwanego: w dniu 14 listopada 2008 r. - 469,97 zł oraz kwota 408,63 zł, następnie w dniu 15 stycznia 2009 r. 408,63 zł, w dniu 13 lutego 2009 r. kwota 408,63 zł oraz 817,26 zł, w dniu 22 maja 2009 r. 410,00 zł, a następnie kolejno w dniach 16 czerwca 2009 r., 14 lipca 2009 r. oraz w dniu 12 sierpnia 2009 r. po 408,63 zł.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że powódka jest od wielu lat osobą chorą psychicznie, cierpi na chorobę afektywną dwubiegunową. Choroba powódki przebiega w postaci rzutów maniakałnych i depresyjnych. Mania charakteryzuje się u powódki wzmożonym napędem, nadmierną energią, skróceniem snu nocnego, brakiem krytycyzmu i wyraźnym zainteresowaniem finansami, pod postacią zaciągania zobowiązań. Depresja u powódki przebieg pod postacią obniżonego nastroju, napędu i aktywności, zaburzeń snu i lęku. Długość poszczególnych faz jest nieprzewidywalna, pomiędzy fazami występują remisje, czyli okresy gdy powódka funkcjonuje prawidłowo. Przy chorobie afektywnej dwubiegunowej powódki nie można założyć żadnych reguł występowania poszczególnych faz. Nasilenie objawów zarówno manii jak i depresji może być zmienne, a tylko nasilona faza maniakałna powoduje wyłączenie zdolności do swobodnego lub świadomego powzięcia decyzji lub wyrażenia woli. Zazwyczaj w fazie maniakałnej chory neguje konieczność leczenia. Choroba powódki ma coraz cięższy przebieg, powódka była sześć razy hospitalizowana psychiatrycznie w Szpitalu (...) w T. i przeżyła co najmniej osiem znaczących klinicznie faz maniakałnych o długim czasie trwania, nawet do kilku lat. Powódka korzystała z porad lekarzy psychiatrów z Przyszpitalnej Poradni Szpitala (...) w T., a w dniu 30 września 1992 r. dr. n. med. A. R. wystawiła zaświadczenie, iż powódka cierpi na chorobę afektywną dwubiegunową. Powódka po raz pierwszy była hospitalizowana w Szpitalu (...) w T. w dniach od 5 lipca do 16 lipca 1991 r., kolejne okresy hospitalizacji to od 23 do 30 września 1992 r., od 22 grudnia 1994 r. do 6 lutego 1995 r., od 29 do 31 grudnia 2009 r., od 19 do 24 listopada 2011 r. Powódka pozostaje jednocześnie pod stałą opieką lekarzy specjalistów, jej lekarzem prowadzącym jest dr. n. med A. R., która leczyła powódkę również w (...) w G.. Powódka korzystała z porad A. R. w tej poradni w czasie wizyt o charakterze ambulatoryjnym, które miały miejsce w dniach: 23 listopada 2009 r., w dniu 10 i 14 grudnia 2009 r., 18 stycznia 2010 r., 4 lutego 2010 r., 25 marca 2010 r., 12 kwietnia 2010 r., 6 maja 2010 r., 10 czerwca 2010 r., 22 lipca 2010 r., 12 sierpnia 2010 r. i 14 października 2010 r., 20 grudnia 2010 r., 7 lutego 2011 r. oraz 6 czerwca 2011 r. Podczas wizyty w dniu 23 listopada 2009 r. dr. n. med. A. R. na podstawie wywiadu przeprowadzonego z powódką odnotowała, iż od maja tego roku powódka jest we wzmożonym nastroju, jest nadaktywna, brała kredyty bo znajomy weterynarz chciał komuś pożyczyć pieniądze na procent. Powódka miał mu oddawać co tydzień 1000 zł. Odnotowano również, iż powódka od kilku dni ma obniżony nastrój, napęd i zaburzenia snu. Zalecono leczenie farmakologiczne.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Gliwicach Wydziału I Cywilnego z dnia 19 listopada 2010 r. powódka T. K. została całkowicie ubezwłasnowolniona z powodu choroby psychicznej (sygn. akt I Ns 11/10). Opiekunem prawnym pozwanej na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Gliwicach Wydziału V Rodzinnego i Nieletnich został jej mąż Z. K. (sygn. akt V RNs 676/10). W toku tego postępowania została sporządzona w dniu 8 kwietnia 2010 r. opinia sądowo-psychiatryczna, w której M. S. - działająca jako biegły sądowy zawarła dane z wywiadu przeprowadzonego z powódką, na podstawie którego wskazano, iż ostatnim rzutem choroby była mania trwająca 2 lata od grudnia 2009 r. W chwili przeprowadzania wywiadu w kwietniu 2010 r. powódka znajdowała się w fazie depresji o stopniu umiarkowanym, miała zaburzenia koncentracji uwagi dużego stopnia. W chwili sporządzania opinii z dnia 8 kwietnia 2010 r. w sprawie I Ns 11/10 biegła M. S. nie dysponowała zapisami dokumentacji medycznej z leczenia powódki w (...) w G..

W świetle powyższych okoliczności Sąd Rejonowy uznał, że powódka nie wykazała w rozumieniu zasad rozkładu ciężaru dowodu z art. 6 k.c. i 232 k.p.c., iż zawierając umowę kredytu działała w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli w powodu fazy choroby afektywnej dwubiegunowej, w którym się znajdowała. Sąd Rejonowy uznał, iż pomimo, że powódka jest osobą przewlekle chorą na chorobę afektywną dwubiegunową i została na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 19 listopada 2010 r. ubezwłasnowolniona całkowicie, to brak jest podstaw dowodowego do ustalenia, iż w dniu zawierania umowy znajdowała się z przyczyn wewnętrznych, czyli z powodu choroby psychicznej, w stanie wyłączającym świadomość, cechującym się brakiem rozeznania, niemożnością rozumienia zachowań własnych i zachowań innych osób, niezdawania sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania. Wskazał, że brak jest możliwości ustalenia stanu psychicznego powódki w dniu zawierania umowy, gdyż nie istnieje dokumentacja z leczenia psychiatrycznego powódki od 1995 r. do listopada 2009 r. Nie stanowi również dowodu wskazującego, iż powódka w takim stanie znajdowała się w dniu zawarcia umowy informacja podana przez powódkę w drodze wywiadu przeprowadzonego z nią w kwietniu 2010 r. podczas postępowania w sprawie o ubezwłasnowolnienie powódki, iż ostatnim rzutem choroby była mania trwająca 2 lata do grudnia 2009 r., gdyż powódka znajdowała się wówczas w depresji, która charakteryzowała się zaburzeniami koncentracji i pamięci. Ponadto z samego ogólnego schematu przebiegu choroby powódki nie można wyprowadzić kategorycznego twierdzenia, iż w październiku 2008 r. powódka znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Choroba powódki ma bowiem zmienny i indywidualny przebieg, cechuje się występowaniem faz manii i depresji, a jednocześnie okresów remisji, co jest zresztą charakterystyczne dla ogółu osób chorych. Nie można jednak z tego wyprowadzić żadnej kategorycznej i jednoznacznej prawidłowości, co do czasu występowania poszczególnych faz choroby, a przede wszystkim stopnia ich nasilenia. Sąd Rejonowy podkreślił, iż sam fakt występowania fazy manii i depresji nie stanowi przesłanki do uznania, iż powódka nie była w stanie świadomie i swobodnie powziąć decyzji i wyrazić woli, gdyż istotny jest stopień natężenia choroby, a żadne dowody świadczące o stopniu natężenia choroby w październiku 2008 r. nie zostały przedstawione w toku postępowania. Mając na uwadze powyższe okoliczności, sąd orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji wyroku, oddalając w całości powództwo, jako nieudowodnione, w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. w związku z art. 82 k.c. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. obciążając nimi w punkcie drugim wyroku powódkę jako stronę przegrywającą proces. W punkcie trzecim wyroku nakazano pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Gliwicach na zasadzie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych kwotę 62,72 zł tytułem zwrotu kosztów procesu tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Orzeczenie zaskarżyła powódka w całości, wnosząc o zmianę wyroku poprzez orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu, zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu. Zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, a to art. 285 § 1 kpc w zw. z art. 233§1 kpc poprzez przyjęcie, że opinia biegłej sądowej M. S. jest fachowa, rzetelna i wyczerpująca, podczas gdy zarówno pisemna, jak i ustna opinia wskazuje, że są one niepełne i pozostają one w sprzeczności z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym z opinią w sprawie ubezwłasnowolnienia powódki oraz przez dokonanie przez Sąd dowolnej oceny zgromadzonych dowodów. Zarzuciła nadto błąd w ustaleniach faktycznych poprzez bezzasadne przyjęcie, że brak jest w niniejszej sprawie dowodów na okoliczność, iż powódka w okresie 8 października 2008r. znajdowała się w stanie wyłączającym

świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli na skutek choroby afektywnej dwubiegunowej w fazie manii, w sytuacji gdy zgromadzony materiał dowodowy prowadzi do odmiennych wniosków oraz naruszenie prawa materialnego, a to art. 82 kc poprzez jego niezastosowanie w niniejszej sprawie. Ponadto wniosła o dopuszczenie dowodu z opinii sądowo-psychiatrycznej z dnia 14 listopada 2013r. sporządzonej w sprawie Sądu Rejonowego w Gliwicach przez biegłą sądową z zakresu psychiatrii I. Z. na okoliczność tego, że brak podejmowania przez powódkę leczenia w fazie manii jest typowy dla przebiegu fazy maniakalnej w chorobie afektywnej dwubiegunowej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja strony powodowej nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela w całości i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Orzekając Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, ani też doświadczenia życiowego. Wnioski Sądu pierwszej instancji, co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie, a zaferowanych przez obie strony.

Sąd Odwoławczy oddalił złożony w apelacji wniosek dowody, albowiem apelująca nie wykazała, aby nie mógł on być przedstawiony w toku postępowania pierwszo instancyjnego, a zatem w świetle art. 381 k.p.c., należało go uznać za spóźniony. Ponadto opinia sądowa przedłożona przez powódkę sporządzona została do innej sprawy i odpowiadała ona na pytania zadane przez Sąd Rejonowy nieistotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, dotyczyła bowiem innego okresu niż rozpoznawany.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia prawa procesowego objętego regulacją art. 233 k.p.c., stwierdzić należy, że stanowisko prezentowane w apelacji w zasadzie nie można określić jako zarzut, lecz polemikę z ustaleniami zaskarżonego wyroku. W ocenie Sądu Odwoławczego skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przez sąd art. 233 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd I instancji uchybił zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego, natomiast apelująca nie wykazała, aby Sąd meriti dopuścił się powyższych naruszeń, a także aby Sąd ocenił opinie biegłego w sprzeczności z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. To bowiem jedynie może być przeciwstawione uprawnieniu sądu do dokonywania swobodnej oceny dowodów. Nie jest natomiast wystarczające wyłącznie przekonanie skarżącej o innej niż przyjął Sąd Rejonowy wadze poszczególnych dowodów i ich odmiennej ocenie niż ocena sądu, a z takim sformułowaniem treści apelacji mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Na uwzględnienie nie zasługują również podniesione zarzuty naruszenia art. 286 k.p.c., albowiem należy uznać, iż zarzuty apelującej w tym zakresie nie mają realnego odniesienia do materiału dowodowego zebranego w sprawie i stanowią jedynie polemikę powódki z prawidłowo dokonanyymi ustaleniami przez Sąd Rejonowy, będącą wyrazem jej stanowiska w tym zakresie. W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy prawidłowo uznał, że opinia biegłego sądowego, zarówno zasadnicza, uzupełniająca, jak i ustne przedstawianie stanowiska biegłej na rozprawie pozostaje w korelacji z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym również z zeznaniami świadków A. R. i K. K., na które to powołuje się przede wszystkim strona skarżąca. W ocenie Sądu Odwoławczego trafnie Sąd pierwszej instancji nadał walor wiarygodności i prawidłowości w zakresie rzetelnie dokonanej przez biegłego oceny materiału dowodowego, zarówno faktograficznego wynikającego z dokumentów - nie kwestionowanych przez strony - jak i zeznań świadków. Sąd Rejonowy trafnie nie znalazł podstaw do przeciwstawienia wniosków wynikających z opinii biegłej sądowej M. S. do zeznań świadków A. R. i K. K.. Należy zwrócić uwagę na to, że świadek A. R. (k - 399) w wielu elementach swoich zeznań stwierdziła, że jako lekarz prowadzący przez 20 lat leczenie powódki, nie może udzielić odpowiedzi dotyczących niektórych okoliczności, m.in. nie potrafiła ona określić z czego wynika różnica w podawaniu przez pacjentkę okresu manii, zarówno podczas wizyty w listopadzie 2009r., jak i w czasie badania w kwietniu 2010r.

Sąd Rejonowy prawidłowo zwrócił się do biegłego sądowego o dokonanie oceny materiału dowodowego tym wskazanymi zeznaniami, które złożone zostały po wydaniu przez biegłego zasadniczej opinii, a więc stanowiły pewne novum, dlatego też w opinii z dnia 14 sierpnia 2013r. biegły wypowiedział się na okoliczności wskazywane przez A. R., odnosząc się wprost do jej zeznań złożonych 13 czerwca 2013r. Analogicznie w opinii uzupełniającej znajdują się

odniesienia do zeznań świadka K. K. (k – 399), a więc córki powódki. Podkreślenia wymaga, iż wbrew zarzutom apelacyjnym, świadek wskazywała jednoznacznie, że dla niej jesienna nerwowość matki zawiązana była zawsze z depresją i strachem, natomiast na wiosnę powódka była nadpobudliwa, a więc zeznania świadka jednoznacznie wskazują na poszczególne etapy i fazy choroby powódki, którą świadek ten obserwował bezpośrednio i trwale na przestrzeni wielu lat, co do których brak jest dokumentacji medycznej, tj. pomiędzy latami 1995-2009.

Z uwagi na powyższe nie sposób uznać, że dokonana przez biegłą sądowa ocena materiału dowodowego jest oceną dowolną, tak jak tego domaga się skarżąca, mając na względzie jedynie okoliczność, iż skarżąca wyraża odmienne stanowisko niż zawarte w opinii.

W ocenie Sądu Odwoławczego Sąd I instancji trafnie uznał, że opinia biegłego sądowego zasługuje na walor rzetelności i wiarygodności, albowiem odnosi się ona do wszystkich zgromadzonych dowodów i została wydana po przeprowadzeniu pełnej analizy, a która nie została zakwestionowana skutecznie pod względem medycznym. Ponadto biegła oparła się na posiadanej wiedzy specjalistycznej, sporządzając opinię adekwatną do pozostałego zgromadzonego materiału dowodowego, dlatego też zarzuty skarżące nie mogły się ostać.

Mając na uwadze powyższe i całokształt okoliczności sprawy, Sąd Odwoławczy podzielił pogląd, iż nie zachodzą podstawy do uznania, iżby w październiku 2008r. powódka znajdowała się w stanie wyłączającym jej świadome złożenie oświadczenia woli, określonym w art.82 k.c.

Należy podkreślić okoliczność, iż umowa kredytu zawarta przez powódkę w październiku 2008r., dotyczyła kredytu konsolidacyjnego, a więc wymagała od powódki pewnego przemyślenia i racjonalnego rozeznania w swoich poprzednich zobowiązaniach finansowych, a to zaciągniętych kredytów i pożyczek. Zatem nie można uznać, iż były to czynności podejmowane przez powódkę w sposób spontaniczny i nierozsądny, bez dostatecznego rozeznania.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Odwoławczy uznał apelację powódki za bezzasadną i jako taką oddalił na podstawie art. 385 k.p.c..

SSR (del.) Roman Troll SSO Magdalena Hupa-Dębska SSO Krystyna Hadryś